

OBS!

Version anpassad för utskrift i A4-format.

För originalversion hänvisas till tryckt exemplar som tillhandahålls via Järfälla kommuns kundtjänst.

RIKTLINJER FÖR FETTAVSKILJARE

Information och riktlinjer rörande fett och fettavskiljare i Järfälla kommun

Fettavlagringar i en spillvattenledning i Järfälla år 2009.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	2
VARFÖR UTGÖR FETT ETT PROBLEM?	2
VILKA MÅSTE HA FETTAVSKILJARE?	2
Ansvar och skyldigheter.....	3
FETTAVSKILJARENS FUNKTION.....	3
INSTALLATION AV FETTAVSKILJARE	4
Anmälan om nyinstallation	4
Dimensionering	4
Placering.....	4
TÖMNING OCH KONTROLL	4
Tömning	4
Undantag från tömningsintervallet.....	5
Kontroll	5
KONTAKT MED JÄRFÄLLA KOMMUN	5
Frågor och synpunkter	5
Kommunala bestämmelser och taxor	5

BAKGRUND

Järfälla kommun ansvarar för att avleda spillvatten från hushåll, industrier, restauranger och andra verksamheter till Bromma respektive Käppala avloppsreningsverk för rening. Fett som släpps ut i avloppet i samband med matlagning och diskning skapar tyvärr ofta problem med igensättningar i ledningsnätet, vilket i värsta fall kan leda till avloppsstopp och bräddning av orenat avloppsvatten till intilliggande vattendrag.

Med dessa riktlinjer vill Tekniska nämnden informera om problemet och de krav som finns på verksamheter i kommunen som hanterar större mängder fett.

VARFÖR UTGÖR FETT ETT PROBLEM?

Fett som hamnar i avloppet vid exempelvis matlagning och disk stelnar då fettets hamnar i spillvattennätet och vattentemperaturen sjunker. Fettet kan fastna på ledningarnas insida och minska kapaciteten i ledningarna (se bilden på omslaget). I värsta fall blir ledningarna helt igensatta och orsakar stopp, vilket kan medföra stora problem för de drabbade.

Fett kan också orsaka stopp i de kommunala avloppspumpstationerna vilket kan leda till att orenat avloppsvatten bräddar till närliggande vattendrag. Ansamlat fett kan dessutom ge upphov till syrefria förhållanden med bildning av giftigt svavelväte som följd, vilket också kan ge frätskador i ledningarna. Fett får därför aldrig hällas ut direkt i avloppet.

Verksamheter som hanterar större mängder fett, t.ex livsmedelsverksamheter ska därför lämna förbrukat eller överblivet fett till återvinning samt ha fettavskiljare installerad som samlar upp det fett som följer med tvätt- och diskvatten. Överblivet fett får inte hällas direkt i fettavskiljaren, eftersom den inte är anpassad för att ta emot stora mängder fett på en gång.

För hushåll är det, enligt kommunens Renhållningsordning¹, tillåtet att slänga upp till en liter flytande fett i hushållssoporna. Fettet ska då först hällas över i en tät plastflaska eller liknande.

VILKA MÅSTE HA FETTAVSKILJARE?

Alla verksamheter som hanterar större mängder fett ska ha fettavskiljare. Kraven på fettavskiljare tas upp i flera olika lagar och bestämmelser.

Enligt Boverket² ska avskiljare installeras om spillvattnet innehåller mer än obetydliga mängder fett och enligt *Lag(2006:412) om allmänna vattentjänster*, får fastighetsägare inte tillföra avloppet vätskor eller ämnen som kan skada ledningsnätet eller anläggningens funktion.

Kommunen har inte någon skyldighet att ta emot spillvatten som skiljer sig från hushållspillvatten. Om spillvatten av annan karaktär än hushålls-spillvatten tillåts, t.ex. från livsmedelsverksamheter, har VA-huvudmannen rätt att bestämma villkoren. Exempelvis har man i Järfälla beslutat att maximalt 50 mg fett per liter vatten får släppas ut i spillvattennätet.³

För att klara dessa krav måste alla verksamheter som riskerar att släppa ut mer än obetydliga mängder fett ha en fettavskiljare installerad.

¹ Renhållningsordningen omfattar Järfälla kommuns Avfallsföreskrifter med tillämpningsanvisningar samt avfallsplan.

² Boverkets författningssamling, BFS 2006:12, avsnitt 6:641, Installationer för spillvatten

³ ABVA – Allmänna bestämmelser för användande av Järfälla kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. Antagen av kommunfullmäktige 2008-12-08.

Exempel på verksamheter som måste ha fettavskiljare är:

- Restauranger
- Bagerier/konditorier
- Caféer
- Salladsbarer
- Gatukök
- Hamburgerbarer
- Pizzerior
- Slakterier
- Charkuterier
- Livsmedelsindustrier
- Mottagningskök
- Storkök

Ansvar och skyldigheter

Ansvar för att riktvärdet för högsta fetthalt i avloppsvatten efterlevs ligger på VA-abonnenten, som vanligtvis är densamma som fastighetsägaren. Det gäller även om en verksamhetsutövare står som byggherre vid ansökan om bygglov. Det är därför att rekommendera att verksamhetsutövaren och fastighetsägaren sinsemellan i ett avtal klarlägger det ekonomiska och tekniska ansvaret för installation, drift och underhåll av fettavskiljaren.

Vid start av en verksamhet i en ny byggnad eller vid väsentlig ändring av verksamhet i en befintlig byggnad (t.ex. ändring av butik till restaurang) ställs krav på fettavskiljare i samband med bygglovsgranskning. Fettavskiljare kan även behöva installeras om en befintlig livsmedelsverksamhet ändrar sin inriktning. Vid nyinstallation av fettavskiljare ska en bygganmälan göras till Miljö- och bygglovsnämnden.

Krav på installation av fettavskiljare kan även komma att ställas av Tekniska nämnden på befintliga livsmedelsverksamheter som saknar fettavskiljare.

Om problem orsakat av fett uppstår i ledningar eller pumpstationer, kan krav komma att ställas på omedelbar (inom tre månader) installation av fettavskiljare på fastigheten som orsakande problemet. Fastighetsägaren kommer även att debiteras eventuella kostnader för spårning, åtgärder för stopp, renspolning av ledningar m.m. Detta gäller även för de verksamheter som har fettavskiljare men som på grund av bristande underhåll av fettavskiljaren eller på annat sätt orsakar otillåtet höga utsläpp av fett. Krav på ersättning görs med stöd av 47 § i *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*.

Om fastighetsägaren inte efter påpekande vidtar åtgärder för att stoppa utsläpp av fett till spillvattennätet har kommunen rätt att stänga av vattentillförseln till fastigheten.

FETTAVSKILJARENS FUNKTION

De flesta fettavskiljare är byggda så att de utnyttjar skillnaden i densitet (tyngdskillnaden) mellan fett, vatten och slam, så kallad gravimetrisk separation. Detta innebär att då vattnet rinner genom en avskiljare så sjunker slam och andra tyngre partiklarna, så som rester av mat, ner till botten medan fett flyter upp och lägger sig på ytan i avskiljaren (se bild 1).

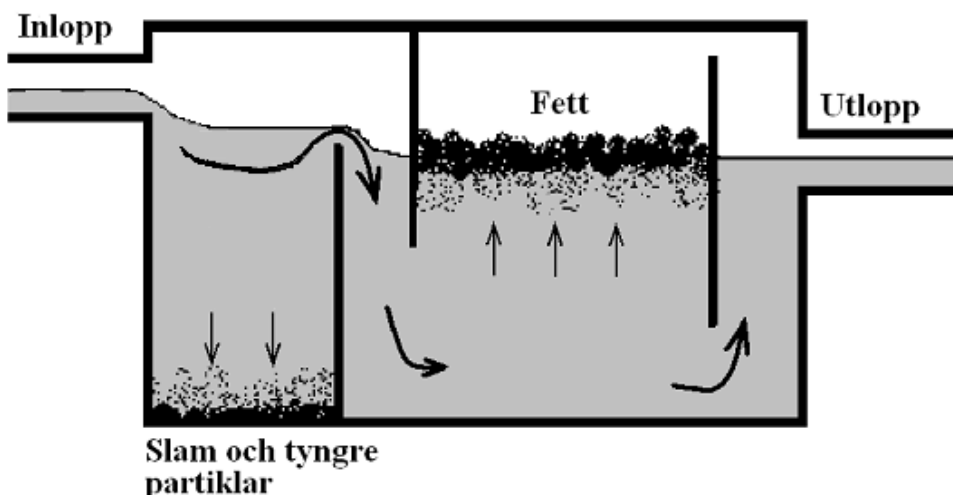

Bild 1.
Principskiss över en gravimetrisk fettavskiljare i genomskärning.
(A. Sundén)

För att avskiljaren ska fungera krävs det att den töms på fett, slam och matrester regelbundet. Slarvar man med detta kommer fettlagringsvolymen att överskridas med fettutsläpp som följd samt en ökad risk för att avskiljt fett börjar brytas ner och bilda illaluktande gaser. Det ska också observeras att fettavskiljare inte är konstruerade att ta emot stora mängder fett på en gång.

INSTALLATION AV FETTAVSKILJARE

Anmälan om nyinstallation

Vid installation av fettavskiljare ska bygganmälan göras till Miljö- och bygglövsnämnden.

Dimensionering

Fettavskiljaren som installeras ska vara typgodkänd och funktionstestad. Den ska vara utformad och dimensionerad enligt svensk standard EN 1825 och uppfylla de allmänna kraven enligt Boverkets byggregler.

Fastighetsägaren och verksamhetsutövaren rekommenderas att anlita en VVS-konsult för val av lämplig fettavskiljare samt för att lösa eventuella bygg-tekniska problem. Järfälla kommun utför inte dimensionering av fettavskiljare.

Placering

Fettavskiljaren ska vara placerad i ett separat utrymme, väl avskilt från hantering och förvaring av livsmedel, för att undvika kontaminering av livsmedel. Sugslangar och annan utrustning som krävs vid tömning av fettavskiljaren får inte dras genom utrymmen där livsmedel bereds eller förvaras. För att förhindra dålig lukt, avlagringar och rötningsprocesser måste fettavskiljaren samt till- och utloppsledningarna ha tillfredställande luftning. Utrymmet ska ha god luftväxling och bör vara utrustat med vatten och avlopp.

Fettavskiljare ska vara lättillgänglig för tömning. Lock, manlucka eller annan tömningsanordning ska kunna öppnas av en person och får inte vara blockerad inför tömning. Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll.

Avstånd mellan hämtningsfordonets angöringsplats och behållare för fettavfall bör inte överstiga 25 meter.

TÖMNING OCH KONTROLL

Fett från fettavskiljaren ingår i begreppet "hushållsavfall och därmed jämförligt avfall" och omfattas därmed av kommunens renhållningsansvar. Fettavskiljare får därför endast tömmas av kommunens renhållningsentreprenör.

Tömning

I Järfälla ska fettavskiljaren tömmas vid behov, dock minst sex gånger per år. Tekniska nämnden kan dock ställa krav på ett tätare tömningsintervall om det bedöms finnas behov av det.

Tekniska nämnden kan även besluta om ett färre antal tömningar, så länge det inte medför risk för människors hälsa eller miljö, eller medför tekniska problem i ledningsnätet, ner till som lägst 4 gånger per år⁴.

Beställning av tömning av fettavskiljaren görs via kommunens kundtjänst och utförs därefter av kommunens anlitade tömningsentreprenör. För priser hänvisas till kommunens avfallstaxa.

⁴ Järfälla kommuns renhållningsordning - Avfallsföreskrifter med tillämpningsanvisningar.

Undantag från tömningsintervallet

Om det finns skäl att begära undantag från de normala sex tömningarna per år kan en ansökan om undantag från gällande tömningsintervall göras till Tekniska nämnden. Ansökan ska vara skriftlig och göras på avsedd blankett.

Kontroll

Fettavskiljaren ska regelbundet rengöras och funktionskontrolleras så att den alltid fyller sin funktion. Efter tömning ska fettavskiljaren fyllas med rent vatten.

KONTAKT MED JÄRFÄLLA KOMMUN

Frågor och synpunkter

Har du frågor eller synpunkter kring bestämmelserna om fettavskiljare är du välkommen att ringa till Kundtjänst Järfälla alternativt läsa mer på VA-enhetens sidor på Järfälla kommuns webbplats, www.jarfalla.se/VA.

Kommunala bestämmelser och taxor

Är du intresserad av de kommunala bestämmelserna eller taxorna rörande vatten och avlopp eller avfall kan du läsa mer på kommunens webbplats, där kan du även ladda ner dokumenten. Sidorna om vatten och avlopp hittar du på www.jarfalla.se/VA och sidorna om avfall på www.jarfalla.se/avfall.

Blanketter

Blankett för ansökning om undantag från tömningsintervallet finns att hämta på Järfälla kommuns webbplats på www.jarfalla.se/VA, alternativt beställas via Kundtjänst Järfälla.

Kundtjänst Järfälla, VA och avfall

Tel. 08-580 285 00

E.post: va.avfall@jarfalla.se